

Belangrijkste wettelijke trends in de bescherming van LHBT rechten in de Europese Unie 2008-2010

Artikel 21 van het hoofdstuk „Gelijkheid” van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie verbiedt discriminatie op grond van seksuele geaardheid.

Achtergrond

In 2007 verzocht het Europees Parlement het Bureau van de Europese Unie voor de Grondrechten (FRA) onderzoek te doen naar de discriminatie van lesbische, homoseksuele, biseksuele en transseksuele (LHBT) personen. In 2008 publiceerde het FRA een eerste vergelijkende wettelijke analyse over homofobie, transfobie en discriminatie op basis van seksuele geaardheid en genderidentiteit in de Europese Unie. In dit informatieblad worden de belangrijkste wettelijke trends uiteengezet zoals die naar voren komen in de bijgewerkte analyse van het FRA van 2010.

In 2009 is een rapport gepubliceerd over de maatschappelijke situatie van LHBT personen in de Europese Unie; in 2011 en 2012 zal meer maatschappelijk onderzoek worden uitgevoerd.

Belangrijkste trends

De belangrijkste wettelijke trends die zich in de periode 2008-2010 hebben voorgedaan, worden geïllustreerd aan de hand van twee grafieken op de volgende pagina: waar Afbeelding 1 differentieert tussen positieve en negatieve trends met betrekking tot de belangrijkste kwesties, weerspiegelt Afbeelding 2 het wettelijke kader voor de rechtsbescherming van LHBT in EU-lidstaten. Sinds 2008 hebben veel EU-lidstaten echter geen nieuwe wettelijke maatregelen getroffen voor de bescherming van LHBT rechten.

Opmerking: in dit overzicht wordt niet verwezen naar situaties waar geen wettelijke ontwikkelingen of acties zijn waargenomen. Het overzicht moet daarom uitsluitend worden beschouwd als specificatie van trends met betrekking tot wijzigingen die in de betreffende periode daadwerkelijk zijn waargenomen.

Trend 1: hoogste aantal positieve initiatieven op het gebied van gelijke behandeling in wetgeving betreffende vrij verkeer en gezinshereniging

In zeven EU-lidstaten (Oostenrijk, Frankrijk, Hongarije, Ierland, Luxemburg, Portugal en Spanje) is de definitie „gezinlid” in op het Gemeenschapsrecht inzake vrij verkeer en gezinshereniging

gebaseerde wetgeving uitgebreid of zal daar naar verwachting worden uitgebreid. In drie lidstaten (Bulgarije, Estland en Roemenië) doet zich echter een negatieve trend voor, waarbij in het buitenland gesloten homohuwelijken en -partnerschappen uitdrukkelijk ongeldig worden verklaard en hereniging voor homoseksuele paren dus wordt bemoeilijkt. Deze trends benadrukken de tegenstrijdige inzichten die nog steeds bestaan met betrekking tot vrij verkeer en gezinshereniging van homoseksuele paren.

Trend 2: aanmerkelijk aantal positieve initiatieven op het gebied van de asielwetgeving

Met betrekking tot de erkenning van lesbische, homoseksuele en biseksuele (LHB) personen als een „bepaalde sociale groep”, heeft zich een positieve trend voorgedaan: met zes extra EU-lidstaten (Finland, Letland, Malta, Polen, Portugal en Spanje) komt het totaal aantal EU-lidstaten dat uitdrukkelijk bescherming mogelijk maakt van LHB die slachtoffers zijn van vervolging, op 23.

De bijgewerkte wettelijke analyse brengt op dit gebied ook een negatieve praktijk aan het licht, namelijk het gebruik van een „fallometrische test” in de Tsjechische Republiek als methode om de geloofwaardigheid vast te stellen van mannen die beweren homoseksueel te zijn.

Trend 3: een mix van positieve en negatieve ontwikkelingen inzake vrijheid van vergadering

Hoewel in Bulgarije, Polen en Roemenië verbetering is vastgesteld, wordt het organiseren van Pride-evenementen in Letland en Litouwen nog altijd niet toegestaan.

Trend 4: bescheiden uitbreiding van wettelijke bescherming tegen discriminatie op grond van seksuele geaardheid en genderidentiteit

Op dit gebied is een aantal positieve ontwikkelingen vastgesteld, die als volgt kunnen worden gespecificeerd. Er hebben zich ontwikkelingen voorgedaan met betrekking tot de uitbreiding van antidiscriminatiewetgeving betreffende seksuele geaardheid buiten het werk in de Tsjechische Republiek en het Verenigd Koninkrijk. Met betrekking tot de erkenning van genderidentiteit als autonome grond of als „seksuele” discriminatie, zijn positieve veranderingen gesignaleerd in Tsjechië, Zweden en het Verenigd Koninkrijk.

Tot slot hebben organen voor gelijke behandeling in twee lidstaten (Denemarken en Estland) hun mandaat uitgebreid met discriminatie op grond van seksuele geaardheid.

is, zijn in Griekenland, Litouwen, Slovenië en het Verenigd Koninkrijk positieve initiatieven ontstaan.

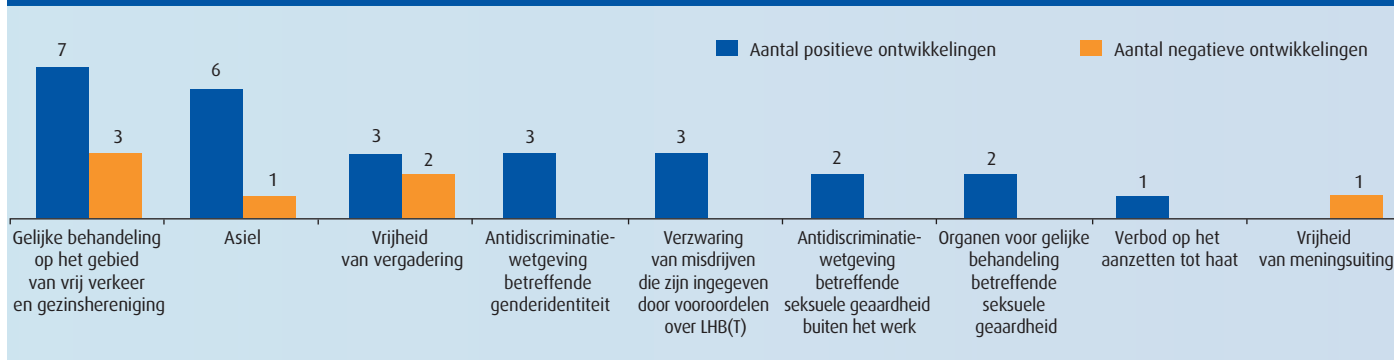
Trend 5: minimale stijging in bescherming tegen misbruik en geweld (haattaal en haatmisdrijven)

Er bestaat momenteel geen communautair instrument waarmee meningsuitingen en misdrijven kunnen worden aangepakt die hun oorsprong vinden in vooroordelen over LHBT. Hoewel de voortgang op dit terrein op nationaal niveau opmerkelijk traag en ongelijkwaardig

Trend 6: terugval met betrekking tot de vrijheid van meningsuiting

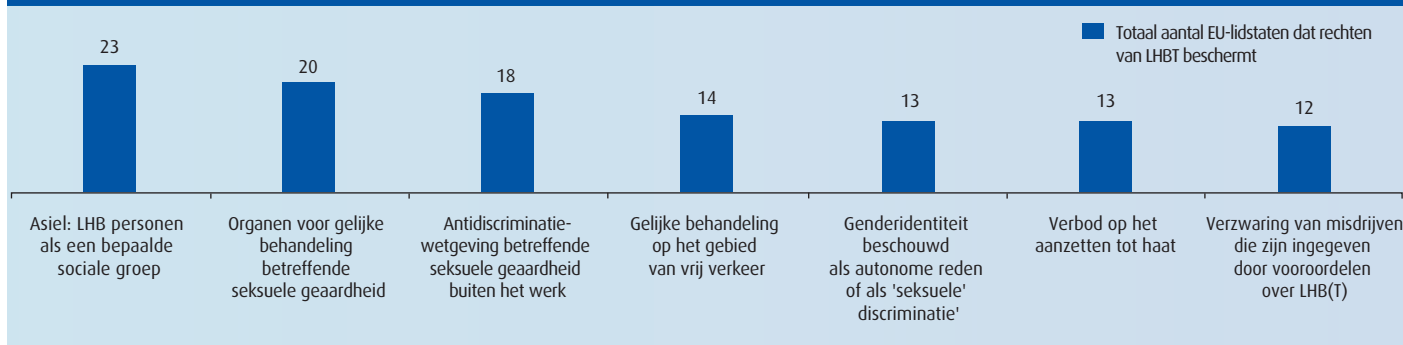
Litouwen lijkt alleen te staan wat betreft het verbod op de verspreiding van materiaal dat kan worden opgevat als „promotie” van homoseksualiteit. Daarentegen hebben sommige EU-lidstaten (Estland, Frankrijk, Duitsland, Nederland, Spanje en het Verenigd Koninkrijk) besloten de publieke acceptatie van LHBT personen actief te bevorderen.

Afbeelding 1: terreinen die het meest zijn beïnvloed door wettelijke ontwikkelingen, 2008 - 2010

Afbeelding 1 toont aan dat de gelijke behandeling van homoseksuele paren inzake vrij verkeer en gezinshereniging het meest is beïnvloed door zowel positieve als negatieve wettelijke wijzigingen. Andere terreinen die sterk zijn beïnvloed door positieve wettelijke wijzigingen hebben betrekking op asielwetgeving en de vrijheid van vergadering. Beide terreinen worden ook gekenmerkt door negatieve praktijken en door verduidelijking van de bescherming van transseksuelen in antidiscriminatiewetgeving. Positieve trends zijn vastgesteld in uitbreiding van antidiscriminatiewetgeving buiten het werk, het mandaat van organen voor gelijke behandeling en het strafrecht. Een negatieve ontwikkeling heeft betrekking op de vrijheid van meningsuiting.

Afbeelding 2: bescherming van LHBT rechten in EU-lidstaten: wettelijke situatie op belangrijkste terreinen, 2010

Afbeelding 2 toont het gemengde en onevenwichtige landschap van de bescherming van LHBT rechten, zowel binnen de beoordeelde belangrijkste terreinen als binnen de EU. De afbeelding toont ook aan (van hoog naar laag) op welk terrein de bescherming van LHBT rechten het beste geregeld is binnen EU-lidstaten (exclusief arbeid, waarvoor alle EU-lidstaten wettelijke bescherming bieden dankzij Richtlijn 2000/78/EG van de Raad).

Meer informatie:

De vergelijkende analyse van het FRA *Homophobia, transphobia and discrimination on grounds of sexual orientation and gender identity – 2010 Update* kan online worden geraadpleegd: fra.europa.eu/fraWebsite/research/publications/publications_en.htm

Een overzicht van FRA-activiteiten inzake rechten van LHBT is beschikbaar op de FRA-website: fra.europa.eu/fraWebsite/lgbt-rights/lgbt-rights_en.htm